

HRVATSKI glasnik

Godina XXI, broj 15

14. travnja 2011.

cijena 100 Ft

Tjedan hrvatskoga jezika u pečuškoj školi
Miroslava Krleže,
mladenci u koreografiji
Bošnjačke svadbe,
Žofi Kalmar
i Perica Balaz

Komentar

Može li Mađarska postati barem svojim hraniteljicom?

S malo pretjerivanja može se reći da je mađarska poljoprivreda posljednjih desetljeća isti slučaj kao i mađarski nogomet. Svi se u nj razumiju, svi znaju što ne valja i kako bi to stanje valjalo promijeniti, ali već dvadeset godina nitko ništa ne poduzima.

Nekadašnja hraniteljica Europe, ne može nahraniti ni sebe, a kamoli druge. Iako iznimno pogodna za poljoprivredu i za pojedine grane stočnoga gospodarstva, već odavno ne može stati na svoje noge. Situacija se nije promijenila nabolje ni ulaskom Mađarske u Europsku Uniju. I dalje vrijedi ono što nas već dugo muči, svi prolaze bolje, napose trgovci mešetari, nego sami proizvođači. Strani supermarketi s jeftinim proizvodima preplavili su mađarsko tržište. Došlo je do toga da ljudi sa sela odlaze u gradove, i tamo kupuju živežne namirnice, meso, povrće, voće i drugo. Zanemareni su čak i kućni vrtni odnosno domaća gospodarstva, koja su nekada opskrbljivala ne samo obitelji nego je bilo i za prodaju. Malobrojna poduzetnička gospodarstva koja se bave ratarstvom, isključivo biljnim gospodarstvom – ni traga od nekada uspješnog vinogradarstva, voćarstva, povrtlarstva – daju posla samo malobrojnima.

Ovih je dana javnosti predstavljena nova Nacionalna strategija za razvoj provincije do 2020. godine, predana na širu društvenu raspravu, kojom se određuje razvijanje agrarnoga gospodarstva, razvoja provincije, prehrambenoga gospodarstva i zaštite okoliša. Među glavnim ciljevima, osim drugog, ističe se očuvanje i povećanje radnih mjesta, održavanje pučanstva, očuvanje demografske ravnoteže, ukidanje podređenosti, poboljšanje tržišnih izgleda, zaštita baze pitke vode, tla, biljnog i životinjskoga svijeta, poboljšanje životnog standarda, te uspostavljanje čvrstih veza između gradova i provincije.

Ukratko, posrijedi je strategija za poboljšanje kakvoće i proizvodnje agrarnoga gospodarstva, očuvanje i stvaranje novih radnih mjesta.

Nije pitanje može li Mađarska postati ponovo hraniteljica Europe, nego može li biti svoja hraniteljica, koja će oživiti agrarno gospodarstvo i osigurati nova radna mjesta.

S. B.

„Glasnikov tjedan“

Ministar kulture mr. Jasen Mesić boraveći u Budimpešti 5. svibnja, kako saznaje Hrvatski glasnik, putem stranice Ministarstva kulture Republike Hrvatske, „...održao je sastanak u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Mađarskoj. U razgovoru s veleposlanikom g. Ivanom Bandićem

izraženo je zadovoljstvo što se izložba „Suvremeno hrvatsko kiparstvo“ izlaže u jednom od najuglednijih prostora, kraljevske palače na Budimu. Izložbom započinje „Mjesec hrvatske kulture“ povodom mađarskog predsjedanja Europskom Unijom, tijekom kojeg će ostvariti više kulturnih umjetničkih projekata (retrospektivna izložba Mladena Stilinovića u Ludwigovu muzeju, izložba „Umjetničko blago Muzeja Marton“ u

Muzeju primijenjene umjetnosti, zajednički koncert hrvatske i mađarske etnoumjetnice Lidije Bajuk i Irén Lovász, predstavljanje knjige prof. dr. Dinka Šokčevića u Mađarskoj akademiji znanosti, postavljanje spomenika Miroslavu Krleži u parku ispred Ludoviceuma u Budimpešti itd.). Sastanku je pribivao i ravnatelj Hrvatskog kazališta u Pečuhu g. Slaven Vidaković. „Za Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj, najzanimljivija je ova posljednja rečenica. Čitamo dalje iz komunique Ministarstva kulture: „Prije svečanog otvorenja izložbe, ministar kulture održao je i bilateralan sastanak s državnim tajnikom g. Gézom Szöcsom. Potvrdili su dobru uzajamnu suradnju raznih kulturnih institucija i subjekata obje zemlje te najavili potpisivanje novoga trogodišnjeg programa kulturne surad-

nje. Ministar Mesić se zauzeo i za snažniju financijsku potporu Hrvatskom kazalištu u Pečuhu koje je bilo istaknuti nositelj projekta Pečuh 2010 – europska prijestolnica kulture kada je uz podršku Ministarstva kulture realizirano 19 projekata.“ Web-stranica Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti pak donosi između osta-

loga, pišući o boravku ministra Mesića 5. travnja u Budimpešti, ovu rečenicu: „Ministar se u Veleposlanstvu susreo i s ravnateljem Hrvatskog kazališta iz Pečuha Slavenom Vidakovićem te najavio da će se založiti za snažniju financijsku potporu Hrvatskom manjinskom kazalištu u Pečuhu“. O narečenom sastanku naše uredništvo (tjednik Hrvata u Mađarskoj) nije imalo spoznaja. O stanju i položaju, možebitnom razvoju Hrvat-

„Ministar Mesić se zauzeo i za snažniju financijsku potporu Hrvatskom kazalištu u Pečuhu koje je bilo istaknuti nositelj projekta Pečuh 2010 – europska prijestolnica kulture kada je uz podršku Ministarstva kulture realizirano 19 projekata.“

skoga kazališta u Pečuhu, kako volimo mi Hrvati u Mađarskoj odmila reći, jedne od najvažnijih (ali ne i jedine ustanove koja se bori s financijskim teškoćama) kulturnih ustanova Hrvata u Mađarskoj, Hrvati u Mađarskoj često govore, kao i o drugim važnim segmentima očuvanja identiteta. Ovoga puta pri pomoći nam je službena stranica Ministarstva kulture Republike Hrvatske te Veleposlanstva u Budimpešti, a u Tvojoj lužbi, poštovani čitatelju ovojedna kolumna Tvoje urednice.

Branka Pavić Blažetin

Manjine u informacijskom društvu

Csaba Latorcai, zamjenik državnog tajnika odgovoran za narodnosne i civilne veze pri Ministarstvu javne uprave i pravosuđa, održao je predavanje s tematikom „Manjine u informacijskom društvu“, na priredbi Njemačke državne samouprave pod naslovom „Kultura tradicija“, razvijanje elektronske knjižnice u obrazovanju i prosvjeti nacionalnih i etničkih manjina u Mađarskoj.

Prema mišljenju državnog tajnika E-knjižnica u obrazovanju pobuda je koja se uklapa u trendove kulture 21. stoljeća. Kako je nacionalnim manjinama važno da budu vidljive, tako je važno i za većinski narod, upravo zbog toga bitna je pobuda E-knjižnice, koja bi u neprofitnoj formi potpomagala isključivo objavu manjina na elektronskoj mreži u temama istraživanja, obrazovanja i kulture.

„Kultura tradicija“ E-knjižnica za obrazovanje bit će dostupno svim korisnicima interneta po svijetu na web-stranici: www.sulinet.hu/oroksegtar.

Masovno korištenje portala s pohranom cjelovitog sadržaja u svakoj školi i knjižnici, nastat će 5–6 tisuća podružnih knjižnica.

150 godina Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Prije 150 godina utemeljena je Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti. Od osnutka Akademije uloga njezina osnivača, biskupa Josipa Jurja Strossmayera, nezaobilazna je, kao što su nezaboravna imena šesnaest prvih redovitih članova. Ustroj i naziv Akademije nekoliko su se puta mijenjali, a današnji naziv – Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, uveden 1991, bio je već u uporabi od 1941. do 1945.

Projekt „Inteligentna škola učenikov malih škol“

Razvijanje informatičke infrastrukture petroviske Dvojezične škole

„Nam je važno da ostanemo u selu i u tom nastojanju na svakoga računamo!“ – je naglasila školska direktorica

Samouprava Petrovoga Sela i načelnik Viktor Kohut su pozvali na otvaranje projekta „Inteligentna škola učenikov malih škol“ i vezano na press-konferenciju 11. marcijuša, u petak u petrovisku Dvojezičnu školu, ku ljetos pohadja osamdeset školarov. Ravnateljica te ustanove Edita Horvat-Pauković u svojem svečanom govoru je nazočnim pedagogom i zastupnikom samouprave ter civilnih organizacijov u selu predstavila projekt u čijem okviru je petroviska samouprava na naticanju „Nova Ugarska“ dobila 6 784 736 Ft na razvijanje školske informatičke infrastrukture. K istini sliši i to da ovo naticanje je bilo ispisano jur 2007. ljeta, a potom je Vlada smrznula pinezne izvore koji su ponovo otprti samo jedno ljeto kasnije, ali na novo naticanje nisu se morali ponovo javiti naticatelji. Unutar projekta cilj je proširenje i upeljanje posebne metodike, nastave na osnovi kompetencije. Za tu svrhu će se u okviru projekta modernizirati kompjutorski fond koji će pomoć u rješavanju ne samo pedagoških nego i administrativnih zadać. Po riči Edite Horvat Pauković, u petroviskoj Dvojezičnoj školi i čuvarnici (od ovoga školskoga ljeta su spojene pod jedan krov) teče kvalitetno i moderno obrazovanje školarov, naglaskom za očuvanje hrvatskoga jezika i identiteta i zvana školske nastave, ali su unutar institucije neophodna i pedagoška usavršavanja i samoobrazovanje. Pred dvimi ljeti je jur škola dobila jedno naticanje od tri milijun forintov, pomoću čega su nabavili već tablov, športske i druge namješćaje ter interaktivne table. U ovom novom projektu park informatičkih sredstav će se obogatiti s računali (7), interaktivnimi tablamu (4), novimi uredjaji, softveri. Različni stručni paketi će pomoći u pedagoškom djelovanju. Uz to, stručno usavršavanje od deset ur će uputiti učitelje i učiteljice, kako najbolje ishasnovati u nastavi prednosti interaktivne table. Cilj je jasan da učeniki petroviskih škol ni u čemu ne dostanu manje od školarov ki se uču u gradski, regionalni obrazovno-odgojni ustanova. Ravnateljica je zahvalila svu pomoć održavatelja škole, tj. Samoupravi Petrovoga Sela, naglasivši da dobre kontakte, povjerenje i nadalje bi tribali održati da se očuva sve što je naše, u jednom takovom času kad i vekše škole zatvaraju od petroviske. *Nam je važno da ostanemo u selu i u tom nastojanju na svakoga računamo!* – su zvučale riči petroviske direktorice pri službenom otvaranju EU-projekta koji će biti završen 15. augustuša ovoga ljeta.

-Tiho-

Zastupnici mjesne samouprave i ravnateljica škole svečevali su i uspješnu suradnju u interesu Dvojezične škole

Skupština HDS-a zasjeda 16. travnja

Redovita sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave bit će 16. travnja 2011. godine, s početkom u 10 sati u Uredu Hrvatske državne samouprave, s predloženom 21 točkom dnevnoga reda:

1. Izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine; izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao; izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik. Referent: Mišo Hepp, predsjednik.
2. Izvješće unutarnjeg nadzora za 2010. godinu. Referent: Mišo Hepp, predsjednik.
3. Izvješće županijskih predsjednika o stanju i problemima regija, financijsko izvješće o potpori udrugama mjesnih hrvatskih samouprava u pojedinim regijama. Referenti: predsjednici regija.
4. Prihvaćanje Financijskog izvješća Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu za 2010. godinu. Referent: Joso Šibalin, ravnatelj.
5. Prihvaćanje Financijskog izvješća Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj za 2010. godinu. Referent: Stjepan Blažetin, ravnatelj.
6. Prihvaćanje Financijskog izvješća Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae za 2010. godinu. Referent: Mišo Šarošac, voditelj.
7. Prihvaćanje Financijskog izvješća Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj za 2010. godinu. Referent: Štefan Dumović, ravnatelj.
8. Prihvaćanje Financijskog izvješća Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta iz Mađarske za 2010. godinu. Referent: Tibor Radić, ravnatelj.
9. Prihvaćanje Financijskog izvješća Hrvatske državne samouprave i ustanova za 2010. godinu. Referent: predsjednik i ravnatelj.
10. Izvješće o radu Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu za 2010. godinu. Referent: Joso Šibalin, ravnatelj.
11. Izvješće o radu Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj za 2010. godinu. Referent: Stjepan Blažetin, ravnatelj.
12. Izvješće o radu Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae za 2010. godinu. Referent: Mišo Šarošac, voditelj.
13. Izvješće o radu Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj za 2010. godinu. Referent: Štefan Dumović, ravnatelj.
14. Izvješće o radu Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta iz Mađarske za 2010. godinu. Referent: Tibor Radić, ravnatelj.
15. Izvješće o radu Hrvatske državne samouprave i ustanova za 2010. godinu. Referent: predsjednik i ravnatelj.
16. Donošenje odluke o raspisivanju natječaja za ravnatelja Nefitnog poduzeća „Croatica“ za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost. Referent: Mišo Hepp, predsjednik.
17. Informacije o Mađarsko-hrvatskom i Hrvatsko-mađarskom rječniku. Referent: Čaba Horvath, ravnatelj Croatice.
18. Rasprava o Pravilniku o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave. Referent: Mišo Hepp, predsjednik.

Na zatvorenoj sjednici Skupštine Hrvatske državne samouprave raspravljat će se o: 1. Imenovanju voditelja Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae. Referent: Mišo Hepp predsjednik; 2. Donošenje odluke o dodjeli državne stipendije redovitim studentima visokih učilišta. Referent: Gabor Györfvári, predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje; 3. Delegiranju člana (ne mora biti zastupnik HDS-ove Skupštine) u Pododbor za manjinsku potporu „Wekerle Sándor“ (342/2010.12.28. Korm. rend.). Referent: Mišo Hepp, predsjednik.

UNDA – Na Vazam, 24. majuša, u nedjelju, je tradicionalno Boga iskanje jutro 4 ure, hrvatska sveta maša sa Štefanom Dumovićem. Prošencija i molitve su kod velikog ognja u cimiteru. Posle pola 6 uri je otvaranje izložbe *Dvadeset ljet DMGU-a u Ugarskoj*, i pokazuje se nekadašnja Undanska hiža u kulturnom domu.

HKD Veseli Gradišćanci

BAJA – Na sjednici Kuratorija održanoj 10. ožujka u županijskom Domu narodnosti u Baji, raspisan je Natječaj Narodnosne zaklade Bačko-kiškunske županije za 2011. godinu. Prema objavljenom pozivu, Zaklada će podupirati narodnosne samouprave, udruge, kulturno-umjetnička društva i ustanove koje djeluju na području županije. Putem natječaja sufinancirat će se narodnosni jezični i folklorni logori za djecu i mladež, mikrorregionalne i područne (više naselja) narodnosne priredbe, prijateljska suradnja narodnosnih naselja, nabava i obnova narodnosnih nošnja, nabava i obnova narodnih glazbala. Natječaj mora sadržavati osnovne podatke natjecatelja, ciljeve programa natječaja, podroban program i proračun. Za podupiranje narodnosnih programa Zaklada će osigurati okvirni iznos od milijun forinta, po natjecatelju dodjeljuje se najviše šezdeset tisuća forinta, a potpora ne može biti veća od dokumentiranih vlastitih izvora. Natječaj je otvoren do 1. svibnja 2011. godine, a šalje se na adresu narodnosne zaklade Bačko-kiškunske županije (6500 Baja, Szabadság 23).

DUŠNOK – Malonogometni turnir

U subotu, 16. travnja, u Dušniku se priređuje malonogometni turnir prijateljskih momčadi. Kako nas je obavijestila predsjednica mjesne Hrvatske manjinske samouprave Matija Mandić Goher, uz domaćina na turniru će sudjelovati još momčad iz Trnjana, naselja u Hrvatskoj, te dvije momčadi Hrvata u Mađarskoj: iz Budimpešte i Baje. Susret završava druženjem i zajedničkom večerom sudionika u obližnjem Ajošu (Hajós).

„K drvu križa dolazim...“

Svi vjernici Hrvati iz Pečuha i okolice očekuju se 15. travnja (u petak) na pečuškoj Kalvariji u 15 sati, gdje će se moliti Križni put pod vodstvom velečasnog Franje Pavlekovića.

Tjedan hrvatskoga jezika u pečuškoj školi Miroslava Krleže

„Upotreba vlastitog jezika je dužnost“

Ovogodišnji Dani hrvatskoga jezika u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže u Pečuhu održani od 21. do 25. ožujka obilovali su bogatim i raznovrsnim sadržajima. Dugogodišnja je tradicija obilježavanja spomena na Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskoga jezika. Dani Hrvatskoga jezika hrvatska je kulturna manifestacija, a utemeljena je i odlukom Hrvatskog sabora 1997. godine sa željom da se održavaju svake godine u ožujku, od 11. do 17. U pečuškoj hrvatskoj školi Miroslava Krleže obilježavanje Dana hrvatskoga jezika istaknuta je godišnja manifestacija koja okuplja učenike, ali u školske prostore dovodi mnoštvo gostiju s nizom zanimljivih i sadržajnih programa, te velik broj zainteresiranih roditelja koji također sudjeluju programima što su otvorenoga karaktera. Dapače, u ostvarivanju programa sudjeluje velik broj ljudi izvan škole, kao što je to bio bjelodani primjer ove godine, kod organiziranja i prikaza bošnjačkog prela i pri projektu bošnjačke svadbe. Školsko predvorje koje može primiti i do tristo posjetitelja, tih je dana premalo da primi sve one koji žele posjetiti školu i pogledati neke ili sve programe, jer doista je teško izostaviti bilo koji od ponuđenih sadržaja.

Pokazao je to i već prvi dan Tjedna i sam čin svečanoga otvorenja. Prekrasna izložba narodnih nošnji i tekstila bošnjačkih Hrvata, iz zbirke Pogančanke Age Dragovac, stare fotografije i kalendari, predmeti Aćanke Marice Ištoković, udane u Salantu... I nisu samo spomenute sudjelovale u ostvarivanju izložbe, mnogo se ruku našlo oko zajedničkoga posla. Prigodni recital učenika, pjesma, prisjećanje na značenje i povijesni trenutak donošenja Deklaracije, pozdravne riječi doravnateljice Žuže Kečkeš, ugledni gosti; generalna konzulica Ljiljana Pancirov, predsjednik HDS-a Mišo Hepp... Zalaganje Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoae, na čelu s Marijom Bošnjak, i članice KUD-a Tanac, bivše učeni-

ce pečuške škole, danas studentice Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Pečuhu, Mire Bošnjak... Prikazani su narodni običaji bošnjačkih Hrvata iz okolice Pečuha te prikaz tradicionalnoga Bošnjačkog prela u izvedbi spomenutoga zbora, školskog orkestra i učenika škole uz naraciju profesorice Lidije Stanić. Uskladivačica bošnjačkih sadržaja ovogodišnjega Tjedna, koji je bio u znaku bošnjačkih Hrvata, bila je profesorica Marica Stanić, a dnevni su poslovi podijeljeni među brojnim pedagogima.

Drugoga dana održano je školsko natjecanje u kazivanju stihova i proze, uz kratko predstavljanje Đure Pavića, hrvatskoga pjes-

nika podrijetlom iz Salante. On je govorio o pjesništvu, važnosti pisanja te pročitao nekoliko svojih pjesama i sudjelovao u radu jednog od brojnih ocjenjivačkih sudova koji su odabirali najbolje među kazivačima stihova. To natjecanje odvijalo se u sedam kategorija.

Rezultati su:

Kategorija 1. razred: Emese Bödő, Vanessa Újházi, Miroslav Radić;

Kategorija 2. razred: Mirna Mandić, Kristijan Dernik, Anđelka Stazić;

Kategorija 3. razred: Dijana Terzić, Dalia Terzić, Laura Érsek;

Kategorija 4. razred: Darko Hahner, Petra Balogh, Ivana Božanović;

Kategorija 5–6. razred: Maja Božanović, Rebeka Révész, Rézi Dömse;

Kategorija 7–8. razred: Emin Aliustić, Martin Konceos, Natica Rónai;

Kategorija gimnazijalci: Jelena Jorgić, Eva Horvat, Perica Balaž.

Napomenimo kako je po svim kategorijama najbolje učenike, osvajače prvih mjesta, nagradila i Roditeljska zajednica škole s ukupnom potporom od 40 tisuća forinti u obliku kupon-bonova.

Treći je dan bio u znaku gostiju iz Osijek, Kalnika i Križevaca. Učenici nižih razreda upoznati su s projektom „Osječki književnici za djecu“ – Anto Gardaš u izvedbi učenika osječke Osnovne škole „Vijenac“, s kojom pečuska hrvatska škola ima umalo četrdesetogodišnje plodne veze. Cilj je projekta kroz timski i istraživački rad upoznati stvaralaštvo osječkoga književnika preminulog 2004. godine, koji je za sobom ostavio veliki opus namijenjen upravo djeci. Anto Gardaš objavio je četrdeset knjiga, uglavnom za djecu: romane, bajke, priče, igrokaze, pjesme. Tko ne zna za njegov roman Duh iz močvare i istoimeni film. Zanimljiv i sadržajan je bio prikaz učenika iz Osnovne škole „Vijenac“.

Za učenike viših razreda slijedio je kulturni program – igrokaz, ples, pjesme uz nastup KUD-a Kalnik iz Kalnika, kojem su sudjelovali i predstavnici grada Križevaca i Kalnika. Njihov nastup i boravak u Pečuhu ostvaren je kao dio projekta P2P Heritage, „Ljudi ljudima – zajednička kulturna i povijesna baština granične regije Križevci–Pečuh“, koji s part-

nerima u Križevcima i Kalniku ostvaruje pečuska Hrvatska samouprava pomoću Hrvatske škole Miroslava Krleže. Provedba projekta P2P Heritage u završnoj je fazi, a završetak je projekta 30. travnja 2011. godine – izjavljuje za Hrvatski glasnik Darko Masnec, pročelnik za gospodarstvo i financije grada Križevaca, voditelj projekta sufinanciranog od strane Europske Unije s 112.172 eura. Cilj je projekta povezivanje učenika, studenata, profesora, stručnjaka i ostalih građana Križevaca i okolice s onima u Pečuhu radi očuvanja zajedničke kulturne baštine. Do kraja travnja očekuje se još nekoliko aktivnosti, tako sudjelovanje učenika iz Hrvatske gimnazije satima hrvatskoga jezika i kulture u Križevcima od 8. do 12. travnja.

KUD Kalnik utemeljen je prije nešto više od deset godina i djeluje u četiri sekcije: tamburaška, plesna, pjevanje i dramska. Predstavili su se spletom zagorskih plesova, malom dramskom igrom, nastupili su učenici tamošnje škole, a prikazan je i običaj Kalničke vuzmice (paljenja uskrasnoga krijesa).

Središnji program ovogodišnjega Tjedna hrvatskoga jezika bio je 24. ožujka kada je održana priredba, bolje rečeno, Dan bošnjačkih Hrvata iz okolice Pečuha i prikazan projekt Bošnjačke nošnje i običaji (Bošnjački svatovac). Projekt je ostvaren u suradnji Plesne grupe Hrvatske gimnazije s kojom je vježbao gimnazijalac Vjekoslav Blažetin, Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoa,

nastavnica bošnjačkih Hrvatica pečuske škole, Age Dragovac iz Pogana, Mire Bošnjak iz Pečuha, Orkestra Hrvatske škole i brojnih pomagača. Bio je to odista zanimljiv prikaz bošnjačkih svatova, dokumentiran i arhivskom snimkom svadbe u bošnjačkom naselju Ati, zabilježen kamerom budimpeštanskog Etnografskog muzeja sedamdesetih godina 20. stoljeća, uz prikaz bošnjačke nošnje koju je uradila Mira Bošnjak i sjećanja na kantora, učitelja i sakupljača Ladislava Matušeka, što je načinila Ildiko Bošnjak Balaž. Pjesma, dolazak svatova, prosidba, spremanje mlade, svadba, ulazak mlade u novu kuću i veselje na pozornici – sve je to bio doživljaj za djecu koja su sudjelovala u projektu i sve one koji su im pomogli. A da se svidjelo i gostima, pokazuje i poziv na nastup u Kalaču Bariše Dudaša, predsjednika tamošnje Hrvatske samouprave, koji je tome nazočio.

Dana 25. ožujka u 9 sati započeo je završni dio ovogodišnjega Tjedna, s bogatim kulturnim programom, nastupom učenika 11. razreda, s programom Krleža traži zvijezdu, dodjelom nagrada najboljim kazivačima stihova, najuspješnijim natjecateljima mnogobrojnih kvizova koji su se odvijali po razredima te predstavom dramske sekcije Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže. Sekciju vodi nastavnica Erika Žarac koja iz godine u godinu na scenu postavlja uspješne predstave. Tako je bilo i ove godine prikazom kratkog skeča s temom ljubavi, koji je oduševio gledatelje. Uprizorenje kazališne igre „Gospa od uvelog cvijeta“ autora Hrvoja Kovačevića nije bio lagan zadatak, to više što se i glumačka postava tijekom proba donekle promijenila. Kako kazuju mladi glumci, Berta Stipanov, Anna Rittgaser, Marko Žilinski i Balaž Bodiš, „uživali smo, i to nam je bio cilj“. I mi naše kratko izvješće o petodnevnom događanjima u hrvatskoj školi Miroslava Krleže mogli bismo završiti s istim riječima. Uživali smo u svakome od njih i neka ih bude što više i još sadržajnijih, na zadovoljstvo djece i nas novinara.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Ákos Kollár

Najbolji kazivači stihova na hrvatskom jeziku u školi Miroslava Krleže

Svečanost povodom 30. obljetnice smrti Miroslava Krležę

Hrvatska manjinska samouprava II. okruga i Hrvatska samouprava grada Budimpešte u ponedjeljak, 28. ožujka, zajednički su organizirali svečani program povodom 30. obljetnice mnogostranoga klasika hrvatske književnosti Miroslava Krležę. U sklopu svečanosti otkrivena je spomen-ploča M. Krležę, izvedena kazališna predstava i održan znanstveni spomen-skup.

Prof. dr. Stjepan Lukač predsjedao je spomen-skupom

Toga sunčanog dana u prekrasnom parku ispred zgrade Mađarskoga prirodoslovnog muzeja, negdašnje Ludovicejske akademije, okupili su se Hrvati kako bi se zajednički prisjetili najsvestranijega hrvatskog književnika Miroslava Krležę. Mnogobrojnu publiku pozdravio je zamjenik predsjednice budimpeštanske Hrvatske samouprave Stipan Đurić. Spomen-ploču na zidu zgrade Muzeja otkrili su predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp i predsjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte Anica Petreš Németh. Vijenac u ime Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj položio je veleposlanik Ivan Bandić, potom predsjednik HDS-a Mišo Hepp, u ime organizatora predsjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte Anica Petreš Németh i predsjednik Odbora za kulturu i školstvo narečene samouprave Stipan Vujić te predsjednica Hrvatske manjinske samouprave II. okruga Bea Letenjei i dopredsjednik Stipan Vujić ml.

Nakon toga u konferencijskoj dvorani Mađarskoga prirodoslovnog muzeja nastupilo je pečuško Hrvatsko kazalište s predstavom „Šetnja grobnicom mrtvog djetinjstva, 1947“. U dostignuću kazališta sudjelovali su dramski umjetnici na mađarskom jeziku Zsolt Lipics, na hrvatskom Stipan Đurić, te plesači Pečuškog baleta Edit Domoszlai, Zsolt Molnár i Márton Szabó. Publika je nastup nagradila burnim pljeskom. Nakon kratke stanke nazočnima su se obratili predsjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte Anica Petreš Németh, glavni ravnatelj Mađarskoga prirodoslovnog muzeja István Matskási, veleposlanik RH u Mađarskoj Ivan Bandić, predsjednik HDS-a Mišo Hepp, a spomen-skup je otvorio predsjednik HMS-a II. okruga Stipan Vujić. Kratak sadržaj predavanja prof. dr. Branke Brlečić-Vujić na mađarskom jeziku pročitala je studentica Odsjeka slavenske i baltičke filologije Filozofskog fakulteta ELTE Orsolya Simon-Kálec. Prof. dr. Branka Brlečić-Vujić govorila je o Krležinjoj dekorativnoj secesijskoj stilizaciji u drami, stihu i prozi. Kada se želi raspravljati o Krležę i secesiji – posebice o njegovu odnosu prema secesiji kao umjetničkom i kulturnom fenomenu, mora se upozoriti na izvorno značenje riječi secesija, naglasila prof. Brlečić-Vujić. Ishodište naslovljene teme temelji se na interpretacijama Maskerate (1914), Simfonijama (1916 i 1917) i Ljubavi na odru (Zastave, IV, 1967).

Spomen-ploču na zidu zgrade Muzeja otkrili su predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp i predsjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte Anica Petreš Németh

Dopisni član HAZU prof. dr. István Lőkös prije izlaganja na temu Stvarnost i umjetnička transpozicija. O ambivalenciji Krležina doživljaja Ludoviceuma, na hrvatskome jeziku sažeo je svoje predavanje. Da je mladi Krleža nakon pečuške Kadetske škole od jeseni 1911. do kraja proljeća 1913. studirao na Kraljevsko-ugarskoj domobranskoj akademiji Ludovica. U pojedinim Krležinim djelima, pripovijetkama, dramama, putopisima i dnevnicima više puta se suočavamo s transpozicijom njegovih doživljaja, kako je modelirao likove po uzoru svojih profesora ili školskih drugova. Narečena transpozicija dolazi do izražaja i pri opisu pejzaža Pečuha i Budimpešte. Redoviti član Mađarske akademije znanosti i dopisni član HAZU prof. dr. István Nyomárkay također je publiku prvo na hrvatskome jeziku informirao o sadržaju teme O zanimljivoj stilskoj pojavi u Krležinjoj drami U agoniji. Prof. dr. Nyomárkay govorio je o ulozu stranih riječi i ustaljenih veza, naime stranim elementima daje se odgovarajući ugođaj opisu lica i mjesta gdje se radnja odigrava. U dijalogima imaju dvojaku funkciju, prvo izraz

emocionalnog omalovažavanja te naglašavanja onoga što je već na hrvatskom rečeno. U svezi s time postavio je pitanje mogućnosti ili nemogućnosti prijevoda teksta na strani jezik. Prof. dr. Stjepan Lukač zbog poodmaklog vremena, nažalost, nije održao svoje predavanje o diskretnom šarmu Krležina tekstovna univerzuma. U nekoliko rečenica istaknuo je da glede Krležine prve stvaralačke faze zanimljiva su dva teksta, antologijska pjesma mađarskoga pjesnika Andrea Adya „Sírni, sírni“ („Plakati, plakati, plakati“) i Krležina pjesma „Tužaljka nad crkvom“. Naime Krležina antologijska pjesma broji gotovo isti broj infinitiva, pa je utjecaj mađarskog lirika očit. U proznim djelima hrvatskoga klasika Izlet u Mađarsku i Zastave nalazimo izuzetno zanimljivu koncentraciju tih infinitiva. U izlaganju raspravlja na temu kakva je veza između Krležinih lirskih i znatno kasnijih proznih infinitiva. Druženje je nastavljeno u predvorju Mađarskoga prirodoslovnog muzeja.

Kristina Goher

HARKANJ – U organizaciji Osnovne škole, gimnazije i umjetničke škole „Pál Kitaibel“, aktiva za hrvatski jezik i ove se godine uz potporu harkanjske Hrvatske samouprave organizira kazivanje stihova na hrvatskom jeziku 19. travnja, s početkom u 14 sati u knjižnici spomenute škole. Kazivanju stihova sudjeluju svi učenici koji u školi pohađaju nastavu materinskoga hrvatskoga jezika, njih šezdesetak.

HARKANJ – U organizaciji Osnovne škole, gimnazije i umjetničke škole „Pál Kitaibel“, 15. travnja, kako nas je u ime organizatora obavijestio ravnatelj škole Tamás Horváth, s početkom u 15 sati je svečano obilježavanje 50. godišnjice utemeljenja osnovne škole u Harkanju. Proslavi će sudjelovati škole prijatelji iz Hrvatske, tako i osnovna škola iz grada Orahovice s kojom postoji dugogodišnja neprekinuta suradnja.

DARANJ – U Organizaciji Hrvatske samouprave, 12. travnja u domu kulture, kako nas je izvijestio predsjednik samouprave Ladislav Vertkovci, profesor Đuro Franković održao je predavanje s naslovom raspad Austro-Ugarske Monarhije i stvaranje Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.

Santovo

Godišnja skupština i pokladna zabava Državnog udruženja šokačkih Hrvata

U okviru već tradicionalne pokladne zabave, u ponedjeljak, 7. ožujka, održana je godišnja skupština Državnog udruženja šokačkih Hrvata u Santovu.

Predsjednik Stipan Pančić generalnoj konzulici Ljiljani Pancirov pokazuje prostorije kluba, na slici su uz njih lektor Mario Berečić i dr. Živko Gorjanac

U predvečernjim satima, u klupskim prostorijama šokačke udruge, koja okuplja većinom starije naraštaje, umirovljenike, okupilo se pedesetak članova, gostiju i uzvanika. Svojom nazočnošću priredbu su ove godine uveličali generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, predstavnici Petrijevac, prijateljske općine Hrvatske manjinske samouprave sela Santova, lektor hrvatskoga jezika na Visokoj školi Józsefa Eötvösa i drugi gosti iz Baje. Prije skupštine gostima je predstavljena zavičajna zbirka, mjesna šokačka soba i izložba tradicijskih predmeta.

Nakon pozdravnih riječi domaćina, ujedno i predsjednika šokačke udruge Stipana Pančića, okupljenima se obratila generalna konzulica Ljiljana Pancirov, koja je između ostalog izrazila zadovoljstvo zavičajnom zbirkom i nastojanjima šokačke udruge koja doprinosi očuvanju i njegovanju tradicije. Podsjetivši na početke suradnje još 1994. godine, kada je KUU „Nikola Šubić Zrinski” prvi put, upravo na poziv šokačke udruge gostovao u Santovu, načelnik Petrijevac Ivo Zelić naglasio je kako je prijateljska suradnja u proteklih 16 godina obogaćena brojnim sadržajima u povezivanju dvaju naselja, uzajamnim gostovanjima na polju kulture, vjerskog i društvenog života te športa.

Predsjednik Stipan Pančić dao je kratko izvješće o prošlogodišnjem radu šokačke udruge. Smatra kako je rad šokačke udruge već godinama otežan neodgovarajućim financiranjem civilnih udruuga sa strane države, potuživši se i na skromnu potporu samouprave naselja i mjesne Hrvatske samouprave. Priznavši da su tijekom prošle godine dobili potporu samo od samouprave naselja, i to u iznosu 20 tisuća forinti, te od mjesne Hrvatske samouprave 35 tisuća, što je bilo dovoljno

samo za troškove minimalnog održavanja, a za priredbe nisu imali sredstava. Mogućnosti putem natječaja ocijenio je pak vrlo nesigurnim, stoga udruga lani i nije predala nikakav natječaj. Blagajnica udruge Marika Čilić podnijela je financijsko izvješće, prema kojemu je šokačka udruga lani dobila potporu u iznosu 55 tisuća forinti, a rashode s 57 tisuća forinti. Među glavnim izdacima istaknula je troškove održavanja bankovnog računa, što je stajalo 25 tisuća forinti, a ostalo su činili troškovi godišnje skupštine i pokladne zabave, te troškovi minimalnog održavanja. Na temelju prošlogodišnjih izdataka, ostatak novca iz 2010. godine iznosi 90 tisuća forinti.

Nazočni predsjednik mjesne Hrvatske manjinske samouprave, ujedno seoski zastupnik, ukazao je na činjenicu da je šokačka udruga lani djelovala, zapravo, od potpore seoske i mjesne Hrvatske samouprave, stoga ne razumije izrečene primjedbe. S druge strane istaknuo je da nijedna udruga u Mađarskoj ne može raditi bez natječaja, ne može ostvarivati svoje planove i programe, stoga je preporučio, ako udruga želi organizirati programe, obnavljati i razvijati zavičajnu zbirku, onda ubuduće mora pisati natječaje. To radi i mjesna Hrvatska samouprava, koja s jedne strane podupire mjesne hrvatske ustanove, udruge, i druge zajednice, te stipendira srednjoškolce i studente, a s druge strane programe ostvaruje potporom putem raznih natječaja.

Pošto je godišnja Skupština jednoglasno prihvatila izvješće o prošlogodišnjem radu i financijama, druženje je nastavljeno zajedničkom večerom, a zatim i pokladnom zabavom. Kao i prijašnjih godina, za dobro raspoloženje pobrinuli su se bereški tamburaši, pa je zabava potrajala do sitnih sati.

S. B.

KERESTUR – Dobrovoljno vatrogasno društvo 26. ožujka organiziralo je malonogometni turnir. Na turnir se prijavilo šest momčadi, među njima su bili i članovi DVD-a Kotoriba. Vatrogasci pograničnih naselja već više desetljeća dobro surađuju, međusobno se posjećuju na svojim skupštinama i natjecanjima. Ovaj put od šest momčadi najuspješnija je bila upravo ona iz Hrvatske, drugo mjesto su osvojili domaćini, a treće mjesto podmladak kerešturskih vatrogasaca. Nakon nogometa vatrogasci su se družili uz priređenu večeru.

KANIŽA – Hrvatska manjinska samouprava 11. travnja, u svom uredu organizirala je izradu tradicionalnih pomurskih pisanica na kojoj su sudjelovali učenici pijarističke škole te polaznici dječjeg vrtića u Rozgonyievoj ulici. To su ustanove u kojima se uči hrvatski jezik.

PETROVO SELO – Po informaciji farinika Tamása Várhelyia, u Pinčenoj dolini 16. aprila, u subotu, početo od 13.30 na petrovskom igrališću će se održati tradicionalno prvenstvo u nogometu za ministrante šest sel (Narda, Keresteš, Gornji Četar, Hrvatske Šice, Pornova i Petrovo Selo). Najbolja grupa igračev putuje na regionalno naticanje.

SAMBOTEL – Mjesna Osnovna škola „Mihály Váci” 18. aprila, u pondjeljak, svečuje svoju 30. obljetnicu. Ova je jedina odgojno-obrazovna ustanova u gradu, u koj teče hrvatska nastava, sad jur osmo ljetu. Trenutačno se ovde po hrvatski uči 21 školar, pod peljanjem učiteljice hrvatskoga jezika, Tünde Huber. U okviru proslave ka počinje u 13.30 uri u školi, pravoda će biti hrvatskoga programa, kako je rekao ravnatelj škole, Gábor Németh, a izložbu otvara slikar Valter Torjay. Slavljenuke pozdravlja Attila Rettegi, predsjednik odbora za obrazovanje u Skupščini Grada Sambotela.

KERESTUR – Poticajem Eržebet Kovač Deak, predsjednice Zaklade za prosvjetu sela Kerestura, 6. travnja utemeljen je Foto-video klub koji će djelovati kao sekcija doma kulture s materijalnom potporom Zaklade. Osnivački članovi, Mate Bogatin, Sintija Horvat, Gabrijela Jugović i Rihard Pavlic, u početku će snimati većinom u mjestu i u okolici naselja.

PEČUH – Dana 7. travnja na Filozofskom fakultetu održana je tradicionalna Slavistička stručna večer. U sklopu Instituta za slavistiku, na čijem je čelu dr. Dinko Šokčević, Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu je i Odsjek za hrvatski jezik i književnost.

Otpočeo Mjesec hrvatske kulture

Suvremeno hrvatsko kiparstvo u Mađarskoj nacionalnoj galeriji

Lani je na budimpeštanskoj Akademiji primijenjene umjetnosti uspješno predstavljena izložba „Suvremeni hrvatski crtež“; za mađarskog predsjedanja Europskom Unijom u mađarski glavni grad stigao je još jedan od projekata Ministarstva kulture Republike Hrvatske: izložba „Suvremeno hrvatsko kiparstvo“.

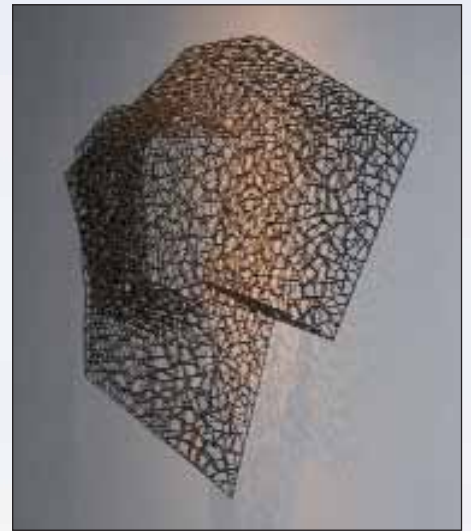

Ministar Jasen Mesić i državni tajnik Géza Szócs s jednom od kustosica postava Jasminkom Poklečki Stošić

U utorak, 5. travnja, u Mađarskoj nacionalnoj galeriji svečano je otvorena izložba „Suvremeno hrvatsko kiparstvo“. Mnogobrojnoj se publici obratio zamjenik glavnog ravnatelja Mađarske nacionalne galerije György Szűcs naglašujući kako je u ovoj regiji stoljetan ne samo susjedni život država nego i zajednička povijest. U stalnom je postavu galerije povijesna slika „Petar Zrinski i Fran Krsto Frankopan u tamnici u Bečkome Novom Mjestu“, likovno djelo slikara Viktora Madarásza, dok je grobnica velikana u Zagrebačkoj katedrali. Desna ruka Sv. Stjepana stoljećima se čuvala u današnjemu dominikanskom samostanu u Dubrovniku. Ključna je riječ dijalog. I izložba je rođena u tome duhu budući da su joj se pridružili mađarski autori te je u posebnoj prostoriji postavljena izložba „Mađarske refleksije“. Državni tajnik kulture pri Ministarstvu nacionalnih resursa Republike Mađarske Géza Szócs naglasio je kako suvremena

umjetnost u obje države vrlo je jedinstvena i specifična. Na izložbi se predstavljaju djela koja se bitno razlikuju u poimanju oblika, uporabi materijala i izvedbi, no unatoč tome možemo utvrditi da višestoljetne kulturne veze među našim narodima nisu nestale bez traga, naime u modernoj umjetnosti dviju država uočljivo je više zajedničkih obilježja. To su mnogostrukost, raznovrsnost, srodstvo glede oblika ili sadržaja, djela koja se reflektiraju na klasične i moderne pojmove iz prošlosti i sadašnjosti. Ministar kulture Republike Hrvatske Jasen Mesić istaknuo je kako je velika čast i iznimna prigoda čestitati dvjema kulturnim ustanovama, Mađarskoj nacionalnoj galeriji i Galeriji Klovičevi dvori što su ostvarili ovaj projekt. Njihova je plodonosna suradnja samo zadnji biser u ogrlici stoljetne kulturne suradnje između Republike Hrvatske i Republike Mađarske. „Kad pogledamo djela i hrvatskih i mađarskih skulptora što su iznijeli iz svoje duše u materijal, shvatit ćemo da je to njihov individualni stvaralački izričaj. Ako se koncentriramo na dubinu onoga što su nam umjetnici željeli iskazati, siguran sam da ćemo primijetiti da su i hrvatski i mađarski skulptori mislili isto“, reče g. Mesić.

Nakon svečanog otvorenja g. Mesić i g. Szócs uza stručno vodstvo jedne od kustosica Jasminke Poklečki Stošić (koja je uredila izložbu uz kustosicu glavnu muzeologinju Judit Szeifert i uz pomoć kustosa Gábora Tokaia) razgledali su izložbu. Izložba je zamišljena tako da svaki kipar, ukupno njih sedamnaestero, bude predstavljen s tri djela, čime izložba ujedinjuje pedeset i jedan rad. Publici su predstavljeni: Petar Barišić, Ma-

rina Bauer, Peruško Bogdanić, Slavomir Drinković, Vladimir Gašparić Gapa, Kažimir Hraste, Ljubo de Karina, Alem Korkut, Kuzma Kovačić, Siniša Majkus, Božica Matasić, Damir Mataušić, Matko Mijić, Dalibor Stošić, Mirko Zrinščak, Ivan Kožarić i Marija Ujević-Galetović.

Organizatori i kustosi smatrali su važnim da se uz hrvatsku građu prikaže i manji broj mađarskih djela, odabranih kao refleksija na hrvatske skulpture. Raznolikost formalnih, tehničkih i idejnih rješenja jednako karakterizira i hrvatske i mađarske skulpture, što dokazuje da univerzalni jezik umjetnosti i unutar nje jezik plastike ne poznaje granice. Mađarske refleksije čine dvadeset i dva kipa, djela petnaest autora. Mađarski kipari jesu: Mária Berhidi, Zoltán Bohus, István Drabik, Gábor Fülöp, József Gaál, István Haász, János Kalmár, Joka József Lukács, Attila Mátta, Péter Orosz, Ágnes Péter, Tamás Szabó, Mária T. Doromby, Villő Turcsány i János Vizsolyi.

Izložba je ostvarena uz potporu i posredovanje Veleposlanstva RH u Budimpešti i Ministarstva kulture RH, u suradnji s Galerijom Klovičevi dvori iz Zagreba, te je prvi događaj u sklopu „Mjeseca hrvatske kulture“ u Budimpešti. Izložba je otvorena za javnost do 3. srpnja 2011. godine.

Kristina Goher

Trenutak za pjesmu

Josip Palada

GOROSTASNOST DUHA

duh
duh grupacije
koja se voli i uvažava
postaje gorostasana
nepobjedivost je
njegova značajka
kao u hrvata
za domovinskog rata
nepobjedivost je
rasla rasla
i sve nadrasla

Hrvatska umjetnica Lidija Bajuk u Pečuhu

U Hrvatskome klubu Augusta Šenoae predstavljen je literarni opus Lidije Bajuk pod nazivom /Baj(u)kovita/. Predstavljanje je vodio Stjepan Blažetin, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj

Od 23. do 24. ožujka u Pečuhu je boravila priznata hrvatska glazbenica i književnica Lidija Bajuk, osoba širokoga spektra kulturalnih djelatnosti koja je gostovala diljem svijeta promičući hrvatsku kulturu. Pečuški je boravak ostvaren potporom hrvatskih ustanova i udruga: Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, Pečuškog ogranka Matice hrvatske, Hrvatskog kazališta, Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae, Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj i Kulturne udruge „August Šenoa“. Lidija Bajuk diplomirana je učiteljica, knjižničarka, etnologinja i antropologinja. Autorica je šest samostalnih zbirki pjesama. One su joj prevedene na engleski, francuski, njemački, talijanski i španjolski jezik. Glazbenu karijeru počinje prednapustima na koncertima američkih glazbenika Johna Mayalla u Ljubljani, Čakovcu i Beogradu 1987, te Joan Baez u Ljubljani i Zagrebu 1989. godine. Kao jedna od utemeljiteljica suvremene hrvatske etnoscene, 1994. sudjeluje u stvaranju kulturnog albuma (Ethno Ambient Live/ Arhaične pjesme iz Hrvatske). Diva hrvatske etnoscene Lidija Bajuk posljednji album (Zipčica) objavila je potkraj 2010. godine. On sadrži čak 22 zaboravljena, a dijelom i neobjavljena napjeva iz božićne, novogodišnje, tri-

kraljske i koledarske pučke baštine, okupivši oko projekta družinu uglednih glazbenika, uza stručnu recenziju čuvenog etnomuzikologa Joška Čaleta. Pjesme su iz svih krajeva Hrvatske te iz Bosne, Gradišća i Pomurja.

Dana 23. ožujka na Odsjeku za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Pečuhu Lidija Bajuk studentima je održala multimedijalno predavanje (Zlatna grana) o mitskim motivima u hrvatskoj usmenoj lirici. Gošću i studente tom prigodom pozdravio je pročelnik Odsjeka dr. Dinko Šokčević.

Istoga dana, u Hrvatskome klubu Augusta Šenoae predstavljen je njezin literarni opus pod nazivom /Baj(u)kovita/. Predstavljanje je vodio ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, ujedno i predsjednik civilne udruge Matica hrvatska Pečuh, Stjepan

Lidija Bajuk i Željko Predojević, lektor na Odsjeku za hrvatski jezik i književnost

Blažetin, koji je govorio o zbirkama pjesama Lidije Bajuk, a profesorica Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Pečuhu Timea Bockovac i lektor istoga Odsjeka Željko Predojević predstavili su Lidijin opus bajkovitih priča koje svoje uporište traže u mitskim elementima pretkršćanske kulture i posljednji CD „Zipčica“.

Sljedećeg dana, 24. ožujka, u pečuskome Hrvatskom kazalištu Lidija Bajuk održala je koncert hrvatskih tradicijskih napjeva, vlastitih uglazbljenih stihova i pjesama hrvatskih pjesnika koje je uglazbila.

Branka Pavić Blažetin

GARA – Gostovanje pečuskoga Hrvatskog kazališta

Hrvatska manjinska samouprava sela Gare u nedjelju, 17. travnja, ugostit će Hrvatsko kazalište iz Pečuha, koje će tom prigodom prikazati komediju subotičkoga bunjevačkoga pisca i glumca Ivica Jakočevića pod naslovom „Albin bircuz“. Predstava u režiji Stipana Filakovića priredit će se u mjesnom domu kulture, s početkom u 16 sati. Ulaz je slobodan.

Nastup Lidije Bajuk u Hrvatskom kazalištu

Pjesnik Đuro Pavić

Program Hrvatskog kazališta za travanj 2011.

2. travnja, u 19 sati – Ivica Jakočević: Albin bircuz, Hrvatski Židan
 3. travnja, u 15 sati – Ivica Jakočević: Albin bircuz, Petrovo Selo
 14. travnja, u 10.30 i 12 sati – Ferenc Molnár: Dječaci Pavlove ulice, Županja
 15. travnja, u 10, 11.30 i 13 sati – Ferenc Molnár: Dječaci Pavlove ulice, Vinkovci
 17. travnja, u 16 sati – Ivica Jakočević: Albin bircuz, Gara
 18. travnja, u 10 sati – H. Januszewska–Z. Festini: Tigrić, gostovanje Lutkarskog kazališta Mostar, kazališna dvorana
 18. travnja, u 19 sati – Miroslav Krleža: Šetnja grobnicom mrtvoga djetinjstva, kazališna dvorana
 21. travnja, u 18 sati – otvaranje izložbe fotografija Mije Besović.

BUDIMPEŠTA – Sjednica Saveza državnih samouprava održana je 7. travnja u vijećnici Hrvatske državne samouprave. Za raspravu je bilo predloženo ovo: pitanja u svezi s novim Ustavom, potpora manjinskih novina te financiranje manjinskih radijskih i televizijskih emisija. Sastanak je bio zatvoren za javnost. Kako neslužbeno saznaje Hrvatski glasnik, sjednici su nazočile Judit Klein, glavna urednica Manjinskog program pri Mađarskoj televiziji, i Milica Pavlov, delegat narodnosti u Mađarskoj u Vijeću javnih medija, među čijim je zadaćama i briga o Kodeksu javnih medija, koje broji sveukupno 14 delegata.

DARANJ – U Organizaciji Hrvatske samouprave, 12. travnja u domu kulture, kako nas je izvijestio predsjednik samouprave Ladislav Vertkovič, profesor Đuro Franković održao je predavanje s naslovom raspad Austro-Ugarske Monarhije i stvaranje Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.

BUDIMPEŠTA – U Ludwigovu muzeju, zdanju suvremene umjetnosti u Budimpešti, 21. travnja otvara se retrospektivna izložba hrvatskog umjetnika Mladena Stilinovića, koja će biti dostupna javnosti do 3. srpnja. Izložba se otvara s početkom u 18 sati s pozdravnim riječima veleposlanika Republike Hrvatske u Budimpešti Ivana Bandića. Dio je to programa Mjesec hrvatske kulture u Budimpešti i Mađarskoj koji je otpočeo otvaranjem izložbe Suvremeno hrvatsko kiparstvo 5. svibnja, u nazočnosti ministra kulture Republike Hrvatske Jasena Mesića i državnog tajnika Ministarstva nacionalnih resursa Republike Mađarske Géze Szócsa, a u znaku je mađarskog predsjedanja Europskom Unijom, koje traje do 30. lipnja.

Aktivna vinarska udruga

Od skupštine početkom veljače preko posvećenja vinove loze na Vincekovo do stručnog usavršavanja i izložbe vina članovi sumartonskog Društva prijatelja vina redovito imaju svoje aktivnosti. Kruna cjelogodišnjeg rada ipak je izložba vina i nadmetanje u kakvoći, 14. ožujka, a svečano uručenje priznanja bilo je 26. ožujka u mjesnom domu kulture. Na XI. natjecanju najveći je bio do sada broj predanih uzoraka (65), od kojih 11 je dobilo zlatnu, 19 srebrnu, 25 brončanu medalju, te 10 spomenicu. Izložba vina u Sumartonu ustrojava se od 2000. godine, no u okviru Društva od 2007. Razvoj je tijekom četiri godine uočljiv.

Najbolje sumartonsko vino je vino Lajoša Vlašića

Vinari vinograda Kamanovih gorica i Velikoga polja blizu Sumartona ovu su godinu započeli godišnjom skupštinom svoje udruge 13. veljače. Civilna organizacija djeluje od 2007. g., pa je ove godine došao na red na izbor novog čelništva, za predsjednika je ponovo izabran Lajoš Vlašić, a članovi predsjedništva su Laci Hederić (dopredsjednik), Jože Hohl, Laci Rodek i Jože Vlašić, a tajnica je Marijana Sajni. Društvo prijatelja vina počelo je svoje djelovanje s 15 članova, što je poraslo na 25. Čelništvo pazi i na to da članovi svake godine dobiju i stručnu pomoć u uzgoju vinove loze, pomoć o aktualnim pravcima uzgoja, o najnovijim tehnikama i sredstvima.

Dana 20. veljače u vinogradu je organizirano usavršavanje o obrezivanju loze. Dr. Dénes Pálfi, agrarni inženjer, majstor Viteškoga reda De Bibere, održao je teorijsko predavanje, nakon čega je i u praksi pokazao kako je vrijedno obrezivati lozu da bi rodila voće visoke kakvoće.

Sljedeći sastanak vinara bio je 22. veljače povodom Vincekova, kada je mjesni župnik István Marton posvetio vinovu lozu, g. Pálfi održao je svečani govor o Svetom Vinku, a govor je popratio i program KUD-a Sumarton s popijevkama i tamburicom.

Sumartonski vinari 5. ožujka posjetili su svoje kolege u Mikloševu i sudjelovali na tamošnjoj izložbi vina.

Nadmetanje u kakvoći vina nastavljalo se u Sumartonu 14. ožujka kada su članovi ocjenjivačkog suda dr. Dénes Pálfi, János F. Kellár, Miklós Horváth i Zoltan Molnar od 65 uzoraka trebali ocijeniti njihovu kakvoću. Uzorke su predali vinari iz Letinje, Miklo-

ševa, Serdahela, Sárospataka, Tarnoka i Sumartona. Najviše je uzoraka bilo od vina koje su proizveli vlasnici vinograda na Velikome polju. Svečano uručenje medalja priređeno je 26. ožujka, kada su se nazočni prisjećali na nedavno preminulog dr. Károlya Bakonyia, koji je više puta boravio u Sumartonu, dajući savjete vinarima.

Na ovogodišnjem natjecanju uručeno je 11 zlatnih, 19 srebrnih i 25 brončanih priznanja. Zlatnu su kvalifikaciju dobili vina ovih vinara: Jožef Nemet (2 uzorka: tramini, cserszegi), Laslo Horvat (rizlingsilvani), Jože Đuric (čerségi), Stjepan Mihović (zenit), Jožef Bartfay (3 uzorka: furmint, asu, lipovina), Lajoš Vlašić (3 uzorka: sivi pino, pinot blank, savinjon blank). Najboljim sumartonskim vinom proglašeno je vino Lajoša Vlašića, predsjednika udruge.

Lajoš Vlašić vinovu je lozu počeo uzgajati 2006. g. kada je zasadio nove sorte. On je vrlo ponosan na postignute rezultate. Kako reče, otkako nije načelnik naselja, više vremena može posvetiti svom hobiju, i to je vidljivo i u rezultatima. Ponosan je i na vinarsku udругu, naime od njezina utemeljenja vidljiv je razvoj kakvoće uzgoja vinove loze, te se redovito priređuju programi vezani za običaje proizvodnje vina. Okoliš na Kamanovim goricama i Velikome polju prekrasan je, svi vlasnici podruma paze na to, izgrađene su vrlo lijepe vikendice s punim komforom. Članovi Društva prijatelja vina redovito organiziraju radove za čuvanje okoliša, sakupljanje smeće u vinogradu kako bi vinograd bio privlačan ne samo ljubiteljima vina nego i ljubiteljima prirode.

Svinjokolja u Gari

Hrvatska manjinska samouprava sela Gare 26. veljače 2011. prvi put je održala javnu svinjokolju, po starim bunjevačkim običajima, u dvorištu mjesnog doma kulture.

Svake godine nakon prela priredimo zajedničku večeru za sve one koji su nastupili u programu, ili sudjelovali u organiziranju prela. Na toj se osnovi stvorila zamisao da ove godine tom prigodom ne kuhamo riblju čorbu, nego da napravimo nešto po starim običajima. Tako je pao izbor na svinjokolju, koja se danas, nažalost, priređuje kod malo domaćinstava, jer u našem ubrzanom svijetu nitko se ne želi baviti svinjama, svatko računa troškove do posljednje forinte, pa bolje kupi meso u dućanu. Tako se i ova stara tradicija polako zaboravlja.

Osim naših plesača i aktivista pozivnicu su dobili pogotovo svi Bunjevci u selu, kao i načelnik i bilježnica sela, te članovi seoske samouprave. Našem su se pozivu odazvali i bunjevački Hrvati iz Baje i Kečkemeta. Priredba je bila cijeli dan otvorena za sve znatizeljne posjetitelje koji su navratili. Sve se odvijalo po propisu, jer je baš prethodni dan pao snijeg, pa smo imali bijelu veselicu.

Glavni predmet priredbe, svinju od 160 kilograma, kupili smo od Mate Antalovića, mjesnoga bunjevačkog umirovljenika. Ujutro u 7 sati sve je već bilo pripremljeno za početak. Poslove oko klanja vodio je Tibor Murinji, a na njegovu ruku radila je čitava družina muškaraca, koja se postupno i proširila kako su tijekom dana dolazili ljudi. Po starom običaju, svinče smo palili pod slamom, a zatim smo ga objesili i prepolovili. Na tavanu se pronašla i stara šubara i klumpe, koje smo napunili slamom. Žene su pak u bunjevačkoj paorskoj nošnji obavljale kuhinjske poslove.

O dobrom raspoloženju nije se pobrinula samo domaća rakiji-

ca, nego i mjesni orkestar Bačka. Oko zaklane svinje zaigralo se bunjevačko kolo. Posao se obavljao jako brzo i nesmetano jer tijekom rada naši mesari su pjevali svoje omiljene bunjevačke pjesme, koje im je po želji orkestar cijeli dan svirao pokraj radnog stola.

Za doručak gosti su dobili krv s prženim lukom. Za užinu (objed, ručak) žene su pekle meso, a cijeli dan bilo je i fanaka, pečenih u masti, namazanih s pekmezom (marmeladom). Za večeru žene su pekle divenice (kobasice) i krvavice, a muškarci su kuhali paprikaš. Tijekom večere, na povratku s budimpeštanske sjednice, priredbi su se priključili i svi zastupnici Hrvatske državne samouprave iz Bačke regije.

Ocijenivši po raspoloženju i činjenici da je tijekom dana do kasne noći cijela svinja prošla, organizatori su odlučili da će po mogućnosti od ovog događaja stvoriti svakogodišnji običaj, pa i sljedeće godine srdačno očekujemo sve naše goste u Garu na bunjevačku svinjokolju.

Martin Kubatov

Foto: Smiljka Zegnal Farago

BAJA – Obnova povijesne gradske jezgre

S naslovom Obnova povijesnog središta grada Baje, jačanje uloge područnoga gospodarskog i kulturnog središta, u okviru projekta

DAOP-5.1.2/A-2f-2010-0001,

ovih su dana započeli radovi na obnovi povijesne gradske jezgre, koja će potrajati do studenog ove godine. Očekuje se da će gradić na Šugavici dobiti obnovljeno i privlačno gradsko središte.

Nakon Csermákova trga i autobusnog kolodvora, sada će se obnoviti Eötvöseva, Grauaugova, Apponyieva, Táncsicseva i Kazinczyeva ulica, Dériev prolaz, dva mala trga, Kálmána Tótha i Svetog Imrea, nadalje djelomično Széchenyieva, Bartókova i Vörösmartyeva ulica.

Obnova uključuje popločivanje, asfaltiranje, obnovu i razvijanje komunalne infrastrukture te izgrađivanje kvalitetnih zelenih površina. U Eötvösevoj ulici predviđena je i obnova pročelja četiriju povijesnih zgrada, spomenika kulture.

Osim toga dopunski elementi pridonijet će razvijanju mjesnog identiteta, očuvanja okoliša, sigurnosti, kulturnog i civilnog života.

Za radove putem natječaja grad je osvojio potporu u iznosu 899 751 272 forinti. Projekt će se ostvariti financiranjem Europske Unije, sufinanciranjem Europskog fonda za razvoj.

BAJA – Bačka palača kulture

Pošto je dovršena obnova zgrade, a predstoji još samo ugrađivanje namještaja i nabava elektrotehničkih uređaja, šarenilom programa 6. i 7. svibnja otvorit će vrata Bačke palače kulture, smještene na uglu Trga Svetog Trojstva i Ulice slobode, koja će odlukom Gradskog vijeća djelovati u održavanju tvrtke Baja Marketing Kft. Kako reče poslovni ravnatelj Barnabás Bócsa, zgrada će nadomjestiti stari nedostatak, od svibnja će u službi kulture stajati komorna dvorana koja može primiti 170 osoba, uz to ima i velik izložbeni prostor.

Za umjetničkog voditelja postavljen je operni pjevač Máté Szécsi, što je jamstvo za plodonosan umjetnički rad. Bačka palača kulture ostvarena je vlastitim sredstvima gradske samouprave i potporom EGT/Norveškog mehanizma financiranja. Komorna će dvorana biti pogodna za kazališne predstave, koncerte, prozna predavanja, konferencije i vjenčanja. Pet malih prostorija na katu služit će za umjetničke obrazovne djelatnosti.

„Ružmarin“ se ukorijenio

Deseta obljetnica Ženskoga pjevačkog zbora Ružmarin u Keresturu

Treba li pjevati, plesati, glumiti, izraditi ručne radove, kuhati tradicionalna jela, pripovijedati djeci, urediti prostoriju, nešto sašiti, moliti se za nekoga ili bilo što pomoći, članice Ženskoga pjevačkog zbora Ružmarin u Keresturu uvijek su pripravne. Margitu Andrašek, Ilonku Medli, Anu Pokec, Eržiku Kalinić, Ilonku Balaž, Mariju Paul, Eržiku Brodarić, Eržiku Šelek i Juliju Molnar, voditeljicu, poznaje cijelo selo, bez njih nema nijedne priredbe u selu. Ta mala družina nedavno je proslavila desetu obljetnicu svoga postojanja, kada ih je pozdravio načelnik sela Lajoš Pavlic s velikom tortom, a jednako tako i Anica Kovač, ravnateljica Osnovnoobrazovnog središta „Nikola Zrinski“, koji su jako zahvalni za njihov rad.

Baš kao i ružmarin, grmolika zimzelena biljka s krhkim cvjetovima, i Ženski pjevački zbor Ružmarin je vazdazeleni, uvijek svjež sa svojim cvjetovima-članicama, koje cijele godine cvjetaju u svome naselju. Taj se ružmarin toliko ukorijenio u Keresturu da nje-

gov ugodni miris dugo će mirisati i mladi naraštaji. Ružmarin je ljekovito bilje koje daje bolji protok krvi i pridonosi poboljšanju općeg stanja organizma, baš kao i istoimeni pjevački zbor čije su članice uvijek vesele, uvijek im je cijelo selo na srcu, pjevaju u crkvi, uče mališane i školsku djecu na stare običaje, ako treba, glume da bi razveselile starce, ako treba, peku kolače za goste, jednostavno rečeno, u njihovu se društvu svakome poboljša raspoloženje.

Iako postojanje ovoga zbora pod imenom Ružmarin postoji jedno desetljeće, čuvanje narodnih pjesama i običaja u Keresturu već ima dugu tradiciju, tako je pripovijedala i Margita Andrašek:

– Ja sam već 1974. leta popevala vu zboru, onda su bili te «Röpülj páva», pak smo mnogopot bili se posud popevate. Onda sam dišla na posel, da sam došla vu njugdij pak sam se hapila popevate, onda jeno vreme vu Keresturu neje bilo zbora pak sam išla v Fičehaz, pak smo išče z Janom Vagovič se spominale zakaj ne bi popevale i vu Keresturu, pak su došle išče žene i tak je ova družina deset let skupa, al bili smo već sam kaj nešče već betežen, al im je nešče fmrl vu familiji, pak ne dojde. Veseli nas kaj vidimo kaj nas oče svet, kaj im to veselje donese – reče teca Margita kad sam posjetila probu u Keresturu.

Ilonka Medli se pridružila zboru pošto je ostala bez muža, jer veli:

– Neje dobro samo sama domaj bite, ja sam vek rada bila z družinaj. Da sam postala vdovica, onda sam mislila kaj to ne bo dobro vek domaj bite, nekam bi se trebalo priložiti, onda sam mislila kaj dojdem med žene. Jako mi je lepo tu, neje nam nikaj teško. Ak bomo gledali nazaj deset let, to nije tak fnogo, al kaj smo se činile, i kot smo hodile i kakve jandekke dobile, i ono nam je bil jandek kaj smo tak putovale sikam. Ve imamo i lepu fleku, to smo dobile od manjinske samouprave vek da smo nekaj šteli povedali smo pak smo dobili.

Pjevački zbor prije

dvije godine dobila je i stručnu voditeljicu Juliju Molnar, učiteljicu u mjesnoj školi, koja otada pazi na sklad i točnost izvođenja pjesama. Ona vrlo voli taj posao jer, kako kaže, upoznala je žene koje su izvanredne osobe s izvanrednim bogatstvom, s mnogo humora, empatije, dobrodušnosti. Članice znaju već umalo tisuću pjesama, ali i mnogo izreka i starih običaja. Prije nastupa uvijek se zajedno dogovore što će izvoditi i kada se nešto postavlja na scenu, također. Postavili su već na pozornicu žetveni običaj, rezanje zelja, čihanje kukuruza, božićne običaje, pečenje kruha, kako se mlatilo nekada. Svake godine sudjeluju na natjecanju kosidbe i žetvenih običaja u Novi, gdje su često među prvima. Za Božić izrađuju jaslice kod crkve, pjevaju na hrvatskim misama. Najponosnije su na nagradu „Zlatni paun“, osvojenu 2008. g. u Vonyarcvashegyu na smotri za kvalifikaciju pjevačkih zborova. Teško bi bilo nabrojiti gdje su sve nastupale, po hrvatskim i mađarskim selima, u Rumunjskoj, Hrvatskoj. U posljednje vrijeme svaki mjesec imaju nastupe, nekad i više puta, tako kaže i Erži Kalinić:

– Čer mi je rekla kaj si dam naprajiti kipa, kaj bi me dagda i vidla domaj. Vek smo na potu, al meni je saka minuta lepa da smo skupa, se su mi žene pajdašice, skupa smo da je nešče zalošten, al takvo delo ima kaj ne zna kak bo naprajil, onda si pomoremo kak moremo, mi smo kak jena familija, se smo sestre – reče gđa Kalinić, koja osim pjevanja već dvije godine uči i tamburicu u keresturskom sastavu.

Ana Pokec nakon četrdeset godina stanovanja u Keresturu sada je počela učiti hrvatski jezik. Ona se udala iz Belezne u Kerestur i samo je svekar govorio hrvatski u obitelji, mnogo razumije, ali progovoriti joj je teško. Hrvatske popijevke joj se jako sviđaju, pa smatra da treba dobro naučiti izgovor njezinih tekstova. Ana se prije tri godine uključila u zbor, vrlo se dobro osjeća među ženama, sve su joj prijateljice.

Članice kažu da je Ilonka Balaž odgovorna za uređenje pozornice ako se izvodi kakav običaj:

– Vek smo sigdar i vek naprajimo kaj nas prosiju, makar da tre kuhati, makar da je tre plesate, popevate, jako rada delamo se. Učile smo mladu decu kak treja žeti, kruha peče i mlatiti, zelje rezati, kukuruza čehate, jako je bilo lepo, praf kak negda, išče smo meli i harmonikaša. Jako nam je drago kaj nas tak rada imaju vu seli, to nam je najvekše veselje. Mnogo pot sam već i ja spuntala kaj je to fnogo, celo leto moramo dojtji saki tjeden, ak idemo nekam, onda i dva-tri pota, skorom i saki den, ak hočemo da lepo ide, onda i moramo, al moramo kaj nas tak rada imaju.

Eržika Šelek se učlanila preko svoje prijateljice:

– Ila je bila moja pajdašica već zdanja, pak bila da sam išla vu penziju i bilo je moje praštanje, onda sam nis prosila kaj dojdnu na feštu popevate, onda so mi rekli kaj bodu došli ak potle i ja pem popevat ž njimi, pak sam tak došla. Probale smo i mlade prositi da dojdnu, al nemaju čas zato kaj moraju iti na delo, deco imaju, moraju kuhate, prate, peglate, moraju se malo i počivat, i mi smo onda mogle da smo dospeli vu penziju. Da nekaj priredimo, onda dojdnu i mladi nas gledati pak je to lepo. – reče Eržika.

Beta

Budući novinari serdahelske osnovne škole

Angelika Balla s dječacima Viktorom i Blažem Balažinom

U sklopu Dana hrvatskoga jezika u draškovečkoj osnovnoj školi raspisan je natječaj za učenike međimurskih škola i hrvatskih škola u Pomurju. Na natječaju je sudjelovalo 35 radova iz 15 škola. Najbolje su radove izabrali urednici i novinari međimurskih glasila, među njima je bila i učenica Amina Badnjević iz Serdahela. Prekrasni su svi radovi koje su poslali serdahelski učenici, stoga ih objavljujemo i u našem tjedniku.

Amina Badnjević

Mlin ili nešto drugo?

„Žena išla v melen, nesla vreče
Mlinar pak jo malo požegeče...”

Ovom našom lijepom kajkavskom popijevkom počeo je svečani program predaje obnovljenoga mlina na rijeci Muri. Po izgledu je onaj stari „negdašne” mlin, ali ipak u novom ruhu.

Nekad davno, još u pedesetim godinama radili su mlinovi na Muri. U njima su mlinari mljeli seljakovu pšenicu, da bi od „mele”

VIJEST IZ POMURJA (nagrađeni natječaj)

„Mlinski parti” u Mlinarcima

U pomurskom selu Mlinarcima, gdje teče rijeka Mura, prošlog vikenda, 26. veljače, održan je „Mlinski parti”. Na priredbu su se okupili stanovnici sela, svi Mihalići, Mihovići i Mlinarići. Na obali Mure gdje stoji stari

„Žena ide v melen...”

Naše serdahelske starce so išle ne Muro kaj be pugledale novoga mlina, kojega so obnovile tomo tri tjene. Gledale so i mislile kak je bilo, da so i one bile mlade...

„Dekle so išle, kaj bodo nelukavale dečke, kak nosijo pšenico v melen i kak mlejo. To se prepetilo išče negda jako zdanja” – to nam je prepuvedal bače Jožo.

Teca Marica je ovak rekla: „Tak mi je drago kaj i mi starce bomo vidle nekaj z

žene spekle „finuga kruheka i kulače v krušni peče”. Nažalost, danas se neće mljeti u ovome novom mlinu ni pšenica ni kukuruz. Posjetitelji će ipak imati osjećaj prošlosti kada ugledaju izložbu. Tu se nađu sva sredstva koja su se nekada upotrebljavala za mljevenje.

A Mura... samo teče i teče te čuva svoje tajne o lijepim vremenima kada se još čuo zvuk starih mlinova.

Autori: Blaž Balažin i Viktor Balažin (7. r.)
Mentor: Katica Lukač-Brođač
OŠ Katarine Zrinski Serdahel

mlin, parti je otvorio načelnik sela Martin Mlinarić. Staru je vodenicu obnovilo mjesno društvo rezbara. „Minarčice” (stanovnice Mlinaraca) ispekle su od pšeničnoga brašna izvrsne mazanice, a dečki „Minarčani” otpjevali su izvornu kajkavsku pjesmu „Žena ide v melen...”.

Autor: Amina Badnjević 6. r.
Mentor: Ilona Mihović Adam
OŠ Katarine Zrinski Serdahel

onoga staruga života, da se išče mlela pšenica v starom mlino, kaj smo mele fino melo.” Gliboko si je zdehnula. Pišta bače je pak z sozname jučmima rekel: „Vište, mlade i ne nas mislijo. Mura bo jako vesela kaj bo mogla tirate kutače novoga mlina.”

Što zna? Morting bo i to vreme negda došlo kaj se bode mlela pšenica vu vem novom mlino.

Autor: Angelika Balla 8. r.
Mentor: Katica Lukač-Brođač
OŠ Katarine Zrinski Serdahel

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fičehaza

Prije 200 godina rodio se Franz Liszt

Godine 2011. obilježava se 200. godina rođenja Franza Liszta.

Obilježavanje je započelo u Beču već prvog dana nove godine na tradicionalnome Bečkom novogodišnjem koncertu

na kojem je Bečka filharmonija, osim djela obitelj Strauss, izvela i Lisztov Mefistov valcer. Tako je Lisztova godina započela u Beču, gradu u kojem je 1823. sa samo 12 godina Liszt održao prvi veliki glasovirski koncert.

Rođen 1811. u mjestu Raidingu, koje je tada pripadalo Mađarskoj, a danas Austriji, Liszt se 1823. s obitelji preselio u Beč. Umjetnik široke kulture, svestran glazbenik, glazbeni pisac, kritičar i organizator glazbenog života, otvoren i plemenit, nesebično je pomagao mladim skladateljima. Skromnost najvećeg pijanista svog doba, spremnost da pomogne svaku plemenitu pobudu, poput humanitarnog koncerta za poplavljenе u Mađarskoj, donijeli su mu poštovanje ljudi diljem svijeta. Virtuozni glasovirist održavao je koncerte diljem Europe, a od 1869. živio je naizmjenice u Weimaru, Pešti i Rimu. Mađarski glazbeni genij umro je 31. srpnja 1886. u Bayreuthu, a njegovi glazbeni tragovi osjećaju se do danas u čitavoj Europi.

Obilježavanje „Lisztove godine” počeo je jedan od najpoznatijih svjetskih glasovirista današnjice Evgenij Kisin koji će održati koncert u čast Lisztu 28. siječnja u „Musikvereinu”. Poseban događaj u Lisztovoj godini bit će obilježavanje „Svjetskog dana Liszta” na dan njegova rođenja, 22. listopada, kada će u čitavu svijetu – od Pariza do Seula – odzvanjati Lisztov veličanstveni oratorij „Christus”. Republika Mađarska organizirat će u svibnju u Budimpešti manifestaciju pod nazivom Lisztov maraton.

U ovogodišnjemu Hrvatskom glasniku od 24. veljače, broj 8, urednica novinarka Timea Horvat napisala je komentar pod naslovom *Nemarnost izvješćaja*, koji je ponukao našega čitatelja i vjernoga pretplatnika Jožu Mihovića iz Jegerseka da se uredništvu obrati s otvorenim pismom. Donosimo njegovo otvoreno pismo i odgovor na napis Timee Horvat. Komentar je novinska vrsta čija je osnovna značajka tumačenje, objašnjavanje onoga što se površinski ne vidi dobrom argumentacijom i snažnim jezikom, kako je to učinila Timea Horvat.

Uredništvo Hrvatskoga glasnika pridržava pravo objavljivanja pisama čitatelja, i ne poistovjećuje se s njima.

Uredništvo Hrvatskoga glasnika

Šport

Hrvatska i Mađarska domaćini EP za rukometašice 2014.

Europska rukometna federacija (EHF) na sjednici izvršnog odbora održanoj 9. travnja u Beču, donijela je odluku da Hrvatska i Mađarska zajedno organiziraju Europsko prvenstvo za žene 2014. godine. Za organizaciju su se natjecale još i Turska te Slovačka, koja je već prije otpala, ali je EHF većinom glasova donio odluku na osnovi uspjeha, postojeće infrastrukture i popularnosti rukometa u dvjema susjednim zemljama.

Prema planovima dvaju rukometnih saveza, na Europskom prvenstvu, koje će se prirediti od 7. do 21. prosinca, susreti po skupinama igrat će se u Debrecinu i Vespri, odnosno Varaždinu i Osijeku, nastavak natjecanja održat će se u Juri, odnosno Zagrebu, a susreti poluzavršnice i završnice igrat će se u Budimpešti.

– Izuzetno sam radostan što deset godina nakon Europskog prvenstva 2004. godine, koje nam je ostalo u sjećanju, ponovno možemo ugostiti najbolje reprezentacije kontinenta, reče László Sinka, predsjednik Mađarskoga rukometnog saveza. Damir Poljak, glavni tajnik Hrvatskoga rukometnog saveza, vrlo je ponosan što su dobili priliku za organiziranje Europskog prvenstva za rukometašice. – Tako možemo nastaviti tradiciju da Hrvatska može biti domaćinom važnoga rukometnog događaja. Vjerujemo da ćemo u suradnji s Mađarskim rukometnim savezom, u povijesti Europskih prvenstava za žene, organizaciju uspjeti podići na novu razinu.

PRO ET CONTRA

Sutra ćemo možda mi...

Otvoreno pismo Timei Horvat, novinarki Hrvatskoga glasnika

Mislim da se kao kolega mogu obratiti vama jer sam i ja novinar, zapravo odgovorni urednik dnevnika *Zalai Hírlap*. Izdavač tog lista je baš taj PLT (Pannon Lapok Társasága), kao i novinama *Vas Népe* koje vi oštro napadate u 8. broju Hrvatskoga glasnika, koji sam s punim zakašnjenjem (zajedno s 9. brojem) dobio, zahvaljujući nemarnosti Mađarske pošte...

O vašem napisu detaljnije malo kasnije, sad prije o tome što sam već više puta htio reagirati na neke vaše tekstove, ali sam u posljednjoj minuti uvijek odustao od toga. Eto, sad je prava prilika da se obratim vama. Na to me inspirira i to što sam neki tjedan na MTV-u (u emisiji Hrvatska kronika) portretski film gledao o vama, gdje ste predstavljeni kao ljubazna, humana pjesnikinja. Upoznavši vas preko malog ekrana, nikako mi ne ide na pamet kako ste se s tom osjetljivom dušom toliko zaljubili baš u Marka Perkovića Thompsona, o kojem previše pišete u HG-u. On je pretjeran nacionalist – po meni. Nije slučajno da i u nekim hrvatskim krajevima (Istra, itd.) nepoželjna je osoba. Na njegovim koncertima stalno se čuje uzvik: Ubij Srbina!, što nije baš pristojno u današnjoj Europi. Kao pripadnik jedne druge manjine (hrvatske), plašim se da ću sutra možda ja, moja nacionalna manjina postati meta zloдушnih ljudi. Nas će možda veliki Mađar Tomcat (Perkovićev istomišljenik) proglasiti nepotrebnim osobama na ovom prostoru...

Treba da priznam: nisam bio i neću biti na Thompsonovom koncertu! Ali nekoliko puta sam ga vidio na HTV-u, i to je meni dosta od njega. Ja više cijenim klapsko pjevanje (Intrade, Nostalgija, Braciera, itd.), originalne tamburaške sastave, Žigu s njegovim Bandistima, čak mi se i Dora sviđala na HRT-u, isto kao sad što ide tamo pod naslovom Zvijezde pjevaju. Treba da konstatiram da u dva mlina meljemo. Vaš i moj muzički ukus potpuno se razlikuju, kao što smo i politički sasvim raznog mišljenja.

Budući da sam uvijek redovito pokušavao (pa i danas pratim) događanja u matičnoj zemlji, otprilike sam načisto s tamošnjim društvenim odnosima, s tamošnjom političkom razdvojenošću. Puno sam čitao u hrvatskoj štampi o Thompsonu, o tome gdje ga raširenih ruku čekaju i gdje je nepoželjna osoba. Znam što se zbiva na ljetnim koncertima (festivalima?) u njegovom rodnom kraju Čavoglavima. A ta događanja nisu baš po ukusu mnogih ljudi... Ne bih ja Srbe zločince

branio. Znam tko je koga napao u devedesetim godinama, za vrijeme rata. Imam pojma o tome što je pravo rodoljublje i što pretjerani, beskrajni nacionalizam. O Domovinskom ratu više puta sam izvještavao naše novine iz Hrvatske. Tamo sam osobno vidio kako izgleda pravi mučenički logor, gdje su nam čuvari uništili film (onda smo još tako radili) iz fotoaparata kako ne bismo objavili neke tajne. Načisto sam s time što se nedavno događalo oko Purde, i znam kako stoji suđenje Gotovini. Pažnje je vrijedno za mene sve ono što se u našoj matičnoj zemlji događa, pa tako i protesti koji su ovih dana zahvatili čitavu državu.

A što se napokon na dnevni list *Vas Népe* odnosi: napadate ih tako da o tome oni ni pojma nemaju. Smatram da ste se prije njima trebali obratiti, i tamo korigirati netočnosti, sve nabrojene pogreške u koje, prema meni, nikako ne spada onaj dio protokola koji se tiče drugog tajnika Veleposlanstva. Drastično rečeno: njegova prisutnost (ili odsutnost) mene, i kao čitatelja, apsolutno ne zanima. Druga je stvar prvog čovjeka mađarskog veleposlanika u Beču, njegova je osobnost pažnje vrijedna. Inače što se tiče balova, naša redakcija (*Zalai Hírlap*) više desetaka pozivnica dobiva za svaki vikend. Naravno, o svim događajima se ne može pisati, samo o važnima kao što je, recimo, i bal Hrvata Željezne županije. Jasno je da o tome točno treba izvještavati. Što ste vi učinili u 9. broju HG-a, napunivši dvije čitave stranice s obilnim protokolom i puno slika...

Što se neodgovornog novinarstva, netočnosti suradnika *Vas Népe* tiče, mogao bih se složiti s vama. Tako se ne može pristupiti nijednoj temi, nijednom događaju o kojem izvještavaju novine. Ali nemojmo biti sukrovci u takvim situacijama: načelnica Narde svakako je oštro trebala protestirati i kod uredništva (odgovornog urednika), ma kako bi to nepovoljno bilo za dotičnog novinara! Inače netočnosti, nepravilnosti nemojte tražiti samo u *Vas Népe*, ima toga u izobilju i u ostalim medijima.

Eto, toliko. Vi ćete u svojim napisima sigurno nadalje obožavati dotičnog pjevača, a ja ću te stranice preskočiti u Glasniku. Ostale novinske napise znatizeljno čekam od vas.

U nadi da ste pravo shvatili moje namjere, pozdravlja vas i puno novinarskih, pjesničkih uspjeha vam želi:

Josip Mihović

Odgovor na otvoreno pismo Josipu Mihoviću

Poštovani odgovorni urednik, kolega od pera!

Vjerujete ili ne, nekako sam ćutila da ćete baš Vi reagirati na on komentar, koji govori o nemarnosti novinara u našem županijskom listu Vas Népe. Ali o tom, potom... Sad detalj po detalj da odgovorim na vaše cijenjeno pismo.

Hvala Vam na komplimentu u svezi s mojim portret-filmom, koji je snimljen prije već ljet, a odonda čuda vode je procurilo prik Pinke, a morebit sam nastala pametnija, a vjerujem da i osjetljivija na neke stvari. Ne znam koliko Vi poznajete pjesme Marka Perkovića Thompsona, ja sam u njegove pjesme zaljubljen, a ne u Marka Perkovića i ne smatram ga ni najmanje nacionalistom, nego domoljubom i iskrenim čovikom, što mi je i potvrdio ovde u Sambotelu, prilikom našega intervjua (mogli ste to preštati u tad aktualnom Hrvatskom glasniku, ali u mojoj novoj knjigi Petrovisko pero). Kad niste bili na njegovom koncertu, a i nećete nigdar proći tamo, kako pišete, onda praktički i ne morete suditi o tom što se događa tamo. Vi imate samo one slike ke vam serviraju televizije, ali lažni novinari. Ja sam bila i u Čavoglava, a ne samo tamo, i nigdar nijednom nisam čula vikanje „Ubij Srbina!” Iako to ne negiram da uvijek ima nekoliko primitivcev, ali balavcev ki se izdvajaju sa svojom nošnjom ali bedavim ponašanjem iz mase, ali toga ima svagdir. Zato neka ne suditi čoviku, nego slušajte s otvorenim srcem njegovu glazbu i znat ćete o kojem nacionalizmu on pjeva. Ako je to nacionalizam, onda smo mi svi nacionalisti, a i naši mladi ljudi, ki ga volu. A polig toga, kako je rekao jedan naš političar nedavno, nas Gradišćanske Hrvate ta zdravi nacionalizam je sačuvao krez petsto ljet na ovi prostori. Posebno se odnosi to na ono vrime, kad su nas htli uniformizirati za srbokroate, kad smo i unutar Hrvatsva bili primitivci i pominjali smo se kuhinjskim jezikom. A to ne željimo i nećemo nigdar zabiti! Tako me prijatelj upozorio, Hrvat (ne Gradišćanski) iz Austrije, da ne zabim napisati, Thompson je čovik kot i svi drugi i voli svoju zemlju, svoj narod i nikogar ne mrzi, za razliku od tih ki stalno pišu protiv njega. A klape ne obožavate samo Vi, nego i ja! Znači, moj ukus što se tiče glaz-

be je vrlo širok, kao cijeli svit, ali se veselim da smo u neki stvari ipak našli zajedničke točke. Iz prve ruke sam i ja obavješćena o strahota Domovinskoga boja. Pred kratkim smo imali i prezentaciju jedne takove knjige u Petrovom Selu i Gornjem Četaru i nedavno sam završila štenje knjige „Žedni krvi gladni izdaje”, iz pera pukovnika Petra Janjića-Tromblona, vukovarskoga branitelja, heroja i mučenika u koncentracijskom logoru u Sremskoj Mitrovici. Morem Vam reći to je dokumentacija užasa nad užasom. Iako prolistajući tu knjigu još mirnim srcem ćete postaviti pitanje, zašto neki viču sporne riči u svezi sa Srbi, neka Vam je. Ja Vam samo to morem reći, ja ne oduravam nikogar, nisam nigdar vikala suprot nijednoga naroda, ali me hladan pot poljiva kad čujem o sudjenju Ante Gotovine, a znam koliko su, a bolje rečeno nisu dobili ubojice za Ovčaru, a kade je još Škabrnja, Srebrenica, Laslovo, Vukovar itd. A Thompsonu, gospodine, svaka čast jer bi dao svoje najdraže domovini, svoj život. Ki sad diktate izdaju i širu neistinitosti pak međunarodne tiralice pišu za hrvatske branitelje, vjerojatno ni minutu nisu bili u boju, nisu kušali ni logorski kruh, nisu postali ni invalidi, niti imaju PTSP, i neće umriti od infarkta, jer znate, branitelji rano preminu. Koliko znam, Hrvati u Ugarskoj nigdar nisu napadali Ugare, nisu postali agresori i nisu svojim ponašanjem izazivali negativne emocije kod ekstremnih desničarova. Zato se ja i ne bojim od Tomcata! Domoljublje ne smi biti grih, ni u Ugarskoj, niti u Hrvatskoj! A što Europa prezentira na tom polju, od toga imam svoje mišljenje!

Vas Népe: Načelnica Narde, na čiju rič sam odlučila da ću napisati svoj komentar u 8. broju HG, mi je povidala da je poiskala novinara, gdo je napisao članak o sambotelskom Hrvatskom balu i on joj je rekao da toliko pogriškov neće ispraviti, pokidob će se onda

viditi, da on uopće nije bio na balu. Takovo ponašanje poznato nam je iz spomenutoga lista. Netočnosti, nepravilnosti i medijski pristup manjinam već dugo ljet je takov u našoj županiji. Ja smatram da nije moja zadaća ispraviti pogriške dotičnoga lista, posebno ne onda, kad postane jur karakteristika da se tako piše o nami, kako se piše. Koliko znam, sad je jur u pripremi i službeno pismo glavnomu uredniku Vas Népe, o nedavno objavljenom nekorektnom članku o 20. jubileju Društva Gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj, u kom su opet najvažniji bili vatreni tančoši i tambura. Bože moj, što nek većinski narod misli o nami?! U mojoj namjeri nekaté iskati napade, nego bolje predstavljanje toga, kako se nemarno zahadja s nami Hrvati u usporedbi, kad ide za rič za Ugare izvan granic.

Nazočnost bilo kojega diplomata iz Velesposlanstva na našoj priredbi je apsolutno važna nam, Gradišćanskim Hrvatima, jer uvijek predstavlja Republiku Hrvatsku. Drugi konzul Velesposlanstva RH u Budimpešti, Boris Golubičić je županijski Hrvatski bal otvorio, morebit to Vas, kot štitelja iz Zale, ne interesira preveć, ali za naše ljude njegov dolazak vik će simbolizirati znak pažnje sa strane matične zemlje. A ako on nije bio važan za Vas Népe i za njegove štitelje, zašto je uopće spomenut u članku, bez imena?

Mislim da bi Vam mogla još ure dugo ovde piskarati, ali mi nije namjera Vas zadržati na morebitni bezvezni riči, zato ću sad zahvaliti Vašu iskrenu kritiku, jer to znači da ipak nas Gradišćance sprohadjaju i drugi Hrvati iz drugih regijov. Uz ostalo, stvarno Vam se i čudim, kako razumite gradišćanski jezik, kad to nekim baranjskim zastupnikom bojsek stvara probleme, kako je i rečeno većputi na razni forumi.

I ja Vam želim puno zdravlja, uspjeha, iskrenim pozdravom iz Petrovoga Sela!

Timea Horvat

BAJA – Studenti i pedagozi, Hrvati, Nijemci i Mađari, Instituta za narodnosne/manjinske i strane jezike pri Visokoj školi Józsefa Eötvösa u Baji pošli su 1. travnja, u petak, na stručni izlet u Osijek, Đakovo i Krndiju.

PEČUH – Uskrsna sveta misa na hrvatskom jeziku slavit će se 25. travnja (u ponedjeljak) s početkom u 16 sati u kertvaroškoj crkvi.

BAJA – Na Visokoj školi Józsefa Eötvösa u Baji profesori metodičari iz Osijeka i Čakovca dolaze i učiteljima, odgajateljima te studentima drže usavršavanje iz tih lijepih, važnih, ali nimalo lakih predmeta. Na usavršavanju bude petnaestak sudionika, počev od Bizonje preko Kemlje, Budimpešte, Šeljina, Kozara, Dušnoka, Bačina, do Baje, Santova, Baračke (Nagybaracska) te Luga, Zmajevca i Vardarca.

BAJA – Svakog petka od 15 sati i ove korizme bajski Hrvati imaju pobožnost Križnog puta na hrvatskom jeziku u svojoj hrvatskoj franjevačkoj crkvi Sv. Antuna Padovanskog na koji od tristotinjak Hrvata, koji su se na nedavnim izborima u Baji izjasnili kao pripadnici našega naroda, dođe njih desetak. Budući da svećenik ne zna hrvatski, s njegovim dopuštenjem, u zagrijanoj i osvjetljenoj crkvi oni sami vode tu pobožnost i beru plodove koji im zauzvrat Bog daje.

U spomen

Dr. Ivan Vacić

(1933–2011)

Da je dr. Vacić umro, čuo sam od svoje supruge. Potresla me je ta vijest iako sam ga u zadnje vrijeme vidio da kada je na misi išao na svetu pričest, bio je malko i pogrbljen i mislio sam u sebi „neće taj već dugo“, ipak nisam mislio da će se to tako brzo dogoditi. A redovito je išao na svete mise: i na hrvatske i na mađarske: svake nedjelje i na zapovijedane blagdane, tako kako bi to svaki katolik trebao činiti ako želi biti vjeran našoj Majci Crkvi. A dolazio bi u došašću redovito i na hrvatske zornice.

Štoviše, on se uvijek brinuo da one budu „sve dok i tri Hrvata na njima bude“, tako bi znao reći. Navodno to je negdje u bajsnoj crkvi Sv. Antuna Padovanskog, u franjevačkoj, našoj hrvatskoj, koju su, kako mi je više puta rekao, gradili Bunjevci, zapisano. A bio je velik Bunjevac, ali i Hrvat. Za njega to nikada nije bilo sporno, barem otkada ga znam, a to je od 1986, kada sam došao raditi na bajske Visoku školu Józsefa Eötvösa. A kako bi i bilo ta naši hrvatski svećenici točno su znali kojem narodu pripadaju Bunjevci, Šokci, i Raci u okolici Kalače, a on im je vjerovao, kao i svemu onome čega su ga tijekom njegovih 77 godina, koliko je prema natpisu na njegovu lijesu živio, učili. Redovito je dolazio sa svojom suprugom i na pobožnost „bunjevačkoga“ križnog puta koji smo u zadnje vrijeme vodili nas trojica: pokojni bać Joso Trskić, bać Ivan Vacić i ja u kapeli na bajsom brdu zvanom Kalvarija iza kojeg se nalazi groblje puno grobova pokojnih Bunjevaca. Iako mi je povodom mojeg razgovora s njim za „Hrvatski kalendar 2006“ rekao da bi volio da mu tijelo počiva u voljenom Kačmaru gdje se i rodio, vidio sam da mrtav nije dospio tamo, nego u jedno od najstarijih i najljepših bajske grobalja, u groblje Sv. Roka, gdje počiva i naš

velik Hrvat, po podrijetlu Šokac iz Santova, dr. Mišo Jelić i drugi Bunjevci, uz ostale i Lázár Mészáros, vojni ministar 1848/49, za kojeg smo nedavno saznali da je u sebi imao i kačmarske bunjevačke krvi. Na bać Ivanov ispraćaj, kako sam vidio, došlo je mnogo njegovih poštovatelja, a bilo ih je mnogo, barem ja tako znam, a možda su neki došli i zbog, kako se to kaže, dužnog poštovanja. Svejedno: mnogi smo mu odali posljednju počast koju je itekako zavrijedio. Bilo je te subote, 26. ožujka, vrlo lijepo vrijeme. Dragi Bog ga je i na taj način podario, kao i sve nas. Obred ukopa sa svetom misom na mađarskom jeziku vodio je svećenik naše župe vlč. Matthias Schindler, a s njim je sumisio vlč. Ante Knežević, „batinski svećenik“, kako ga mi Santovci zovemo, naime u Baju je ispred neprijatelja za vrijeme srpsko-hrvatskog rata pobjegao, jer je morao, dok je služio u Batini u Hrvatskoj. Ondje su ga četnici na razne načine mučili. Tada ga je u Baji zbrinuo dr. Ivan Vacić i primio u svoju kuću gdje su se neko vrijeme o njemu brinuli on i njegova vjerna supruga, isto kačmarska Bunjevka, snaš Marija. On nam je nekoliko godina bio hrvatskim svećenikom. Sada je on, ako dobro znam, župnik u slavonskome mjestu Otoku. On se od bać Ivana oprostio na hrvatskom jeziku. Predsjednica bajske Hrvatske manjinske samouprave te bačkog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj, ujedno i dopredsjednica Hrvatske državne samouprave Angela Šokac Marković oprostila se s biranim riječima, također na hrvatskome, od svojeg sugrađanina u ime svih Hrvata koji su ga poznavali. Za vrijeme ukopa svećenici i naš kantor József Werner pjevali su na mađarskom, hrvatskom i latinskom jeziku. Poslije toga, barem mi tako vjerujemo, i Nebo ga je simbolično oplakalo s nekoliko kapi kiše, a tek sutradan, u nedjelju, obilato, vjerojatno zato da bismo se, i osim žalosti, s lijepim uspomnama sjećali na bać Ivanov sprovod. Moram reći da je dr. Ivana Vacića na njegov posljednji put otpratio i dr. Keve Bácskai, umirovljeni redovnik bajske cistercijske samostana, koji iako se zbog starosti i bolesti već prilično teško kreće, a bunjevačke je i švapske krvi, nikako nije htio propustiti tu

neponovljivu priliku. Bio je na pogrebu sa suprugom i mr. Bela Tonković, nekadašnji predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, čije smo riječi na bajske „Bunjevačkim razgovorima“, u čijem organiziranju je i bać Ivan pod vodstvom pokojnog bać Antuna Mujića redovito aktivno sudjelovao, devedesetih godina prošlog stoljeća s velikim uživanjem slušali. Meni i mojoj supruzi, kao i mnogim drugim Bajsima, bio je dr. Vacić i kućni liječnik. Ordinacija mu je bila u takozvanoj Grašalkovićevoj palači, u prelijepoj zgradi Gradskog poglavarstva, gdje smo s njim uvijek hrvatski razgovarali iako su mu asistentice redovito bile Mađarice. Nikada se nije zabunio i sa mnom mađarski progovorio, nego uvijek samo bunjevački.

Vrlo mu je važno bilo da kada samo možemo imamo svete mise na hrvatskom jeziku i za to je ne jednom donio i žrtvu. Naprimjer kada naš bivši svećenik otac László Tassi iz kalačkog umirovljeničkog doma zbog starosti već nije smio voziti kola, dr. Vacić je, da bismo imali hrvatsku polnočku, svojim kolima otišao po njega, a i vratio ga. I još bih mnogo toga lijepoga o bać Ivanu mogao reći, od čega sam jedan dio u spomenutom kalendaru i opisao u svome članku pod naslovom „Držimo se svojih korijena“, no umjesto daljnijega zasluženo „hvalospjeva“ evo za kraj nekoliko službenih redova.

Dana 15. prosinca 2007. godine uručeno je dr. Ivanu Vaciću Gradsko odličje za 2007. godinu. I Nagrada za nacionalne manjine dodijeljena je tada već umirovljenom liječniku, prvom predsjedniku Hrvatske manjinske samouprave između 1994. i 1998. godine. Bio je on zastupnik hrvatske manjine našega grada u Gradskom vijeću i od 1998. do 2006. godine te savjetnik za ostale gradske manjine i dugogodišnji odbornik Župe Svetog Antuna Padovanskog i član vodstva Bajske bunjevačke čitaonice.

Neka mu tijelo počiva u miru u slatkoj bajske zemlji, a duša neka mu gleda Boga licem u lice, svjetlost mu vjekovječna svijetlila. Zbogom, bać Ivane!

Zbogom, dr. Vaciću!
Živko Gorjanac